

Aan de gemeenteraad

Datum : 3 september 2024
Zaaknummer : 4271559
Contactpersoon : Frank Eikenaar
Telefoonnummer : 06 27882897

Onderwerp: Aanwijzing Elden als gemeentelijke beschermd dorpsgezicht

Geachte voorzitter en leden,

Graag informeren wij u over het besluit om Elden aan te wijzen als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht.

Inleiding

Binnen het stedelijke gebied van de gemeente Arnhem vormt het dorp Elden een bijzondere, groene parel met een rijke geschiedenis. Zowel vanuit Elden zelf, als vanuit de gemeente, wordt er grote waarde aan gehecht om de bijzondere cultuurhistorische kwaliteiten van het dorp te behouden en zo mogelijk te versterken. Om dit op een goed afgewogen manier te kunnen doen, heeft de gemeente Arnhem in 2019 door het Monumenten Advies Bureau te Nijmegen een quickscan laten uitvoeren naar de cultuurhistorische waarden van Elden. Hierbij zijn ook de Historische Kring Elden en de werkgroep Eldense Parels betrokken. Uit de Quickscan Elden Cultuurhistorisch waardevolle bebouwing van het Monumenten Advies Bureau uit 2019 en Groen Erfgoed Elden van SB4 uit 2021 blijkt dat in Elden veel waardevolle gebouwen en groene gebieden zijn.

De laatste jaren zijn er onder de inwoners van Elden veel zorgen over de toekomst van karakteristieke Eldense gebouwen en het mogelijk bouwen in beeldbepalende groene ruimten. Het Dorpsplatform Elden heeft, mede om deze reden, in 2021 het Masterplan 2050 voor het behoud van de gebouwde geschiedenis en landschap Elden gedeeld met de gemeenteraad, met hierin kaders voor bescherming van historisch groen en monumentale gebouwen.

Als college hechten wij veel waarde aan de bijzondere cultuurhistorische kwaliteiten van Elden als enige Betuwse dorp binnen onze gemeente en wij willen deze waarden beschermen door het dorp Elden aan te wijzen als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht. Dit besluit is mede ingegeven door de motie [22M03](#). Met deze motie 'Elden beschermd dorpsgezicht' heeft uw raad ons gevraagd om "op basis van onder meer de quickscan cultuurhistorische verkenning van Elden, het Masterplan van Dorpsplatform Elden, de inventarisatie uit 1998 en het onderzoek Groen Erfgoed Elden een besluit te nemen over welk gebied in

Elden aangewezen wordt als beschermd dorpsgezicht, voor bescherming van (gebouwd en groen) erfgoed. Dit te verankeren in een aanpassing van het bestemmingsplan of het omgevingsplan. Hierbij ook een voorstel te doen om de boomgaard tussen de Rijksweg-West en de Huissensedijk te beschermen, bijvoorbeeld met een vergunningstelsel. En dit in 2022 voor te leggen aan de gemeenteraad." Met het voorliggende besluit wijzen wij Elden definitief aan als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht. Het beschermen van de boomgaard(en) nemen we mee in de aanpassing van het omgevingsplan voor Elden. Dit besluit is later genomen dan gepland, vanwege overmacht in de capaciteit.

Elden nu definitief aangewezen als beschermd dorpsgezicht

In de Erfgoedverordening gemeente Arnhem 2017 (artikel 15) is vastgelegd dat een aanwijzing van een gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht in twee stappen verloopt. In de eerste stap besluit het college voornemens te zijn een gebied aan te wijzen als beschermd gezicht. De tweede stap betreft het definitieve aanwijzingsbesluit. Voor Elden heeft de eerste stap op [12 maart 2024](#) plaatsgevonden; en nu hebben wij ook het definitieve besluit genomen.

In de tussenliggende periode hebben wij een inloopavond georganiseerd voor de inwoners van het te beschermen dorpsgezicht. Ruim vijftig Eldenaren bezochten de inloopavond. In zijn algemeenheid zijn deze aanwezigen positief over de aanwijzing van Elden als beschermd dorpsgezicht. Zij waarderen het dat de gemeente de kwaliteiten ziet van Elden als Betuws dorp en deze zoveel mogelijk wil behouden. Met name aan het behoud van het groen in het rondom het dorp wordt sterk gehecht.

Aan vragen over het opnemen van het groen tussen Elderhofseweg en Elderhoeve zijn wij tegemoet gekomen door in dit definitieve aanwijzingsbesluit de begrenzing van het te beschermen dorpsgezicht op deze plek wat naar het zuiden op te schuiven, zodat het hier aanwezige groen ook binnen het Beschermd Dorpsgezicht Elden valt.

Ook hebben wij de voorgenomen aanwijzing voorgelegd aan de Commissie Omgevingskwaliteit, die op 8 juli 2024 positief adviseerde over de aanwijzing.

Effect

Beoogd effect van een aanwijzing tot gemeentelijk beschermd dorpsgezicht is het behoud van nog aanwezige, waardevolle en karakteristieke objecten, structuren en ensembles in Elden.

De aanwijzingsprocedure die wij met dit besluit opstarten zal tot gevolg hebben dat Elden de status van gemeentelijk beschermd dorpsgezicht krijgt. Deze aanwijzing op zich heeft nog geen ruimtelijk-juridische consequenties.

De feitelijke bescherming zal geregeld moeten worden in het (tijdelijke) omgevingsplan en in een aanscherping van het welstandsbeleid voor Elden. Nu vindt er in Elden nog geen welstandstoets plaats. Het welstandregime zal aangepast worden waardoor er wél een welstandstoets zal gelden. Daarnaast worden er specifieke regels opgenomen in het omgevingsplan. Het aanpassen van regels zal meegenomen worden in de actualisatie van het omgevingsplan voor Elden. Naar verwachting gebeurt dit in 2025. Net als het aanpassen van het welstandsbeleid valt het opstellen van de regels en het verwerken

Datum : 3 september 2024
Zaaknummer : 4271559
Pagina : 3

van deze regels in het omgevingsplan binnen de portefeuille ruimtelijke ordening. Dit is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. de Baas

A. Marcouch